25/11/2018

Εορτασμοί στη Σπάρτη για τον Άγιο Νίκωνα

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μονεμβασίας και Σπάρτης

Η Σπάρτη ετοιμάζεται σήμερα (απόγευμα) και αύριο (ανήμερα εορτής) να τιμήσει τον Πολιούχο και Προστάτη της Όσιο Νίκωνα τον Μετανοείτε. Σήμερα παραμονή της εορτής θα ψαλεί ο μέγας πανηγυρικός εσπερινός μετ΄αρτοκλασίας και θείου κηρύγματος στις 18.00. Αύριο μετά τον Όρθρο και το Αρχιερατικό συλλείτουργο θα ακολουθήσει στις 11.00 η λιτάνευση της ιεράς εικόνος με τη συνοδεία της φιλαρμονικής του δήμου Σπάρτης, ενώ τμήμα των ενόπλων δυνάμεων θα πλαισιώνει την εικόνα.

Ο όσιος Νίκων, κατά κόσμον Νικήτας, γεννήθηκε περίπου το 925 στην Παφλαγονία, σ’ ένα χωριό κοντά στην Τραπεζούντα, από επιφανείς, πλούσιους και ευσεβείς γονείς[5]. Τα Συναξάρια δίδουν την πληροφορία πως ήταν Αρμένιος στην καταγωγή[6]. Οι γονείς του τον αναθρέψανε «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσία Κυρίου»[7]. Σαν παιδί περιφρονούσε τις διασκεδάσεις, τους χορούς και γενικά τις κοσμικές

τέρψεις της εποχής του και ζούσε βίο εγκρατή επιθυμώντας να αφιερωθεί στο Θεό[8].

Μια μέρα τον έστειλε ο πατέρας του, που είχε πολλά κτήματα, να επιστατήσει απάνω στους εργάτες που δουλεύανε σ' αυτά, και σαν είδε τον κόπο και τον ιδρώτα που χύνανε αυτοί οι άνθρωποι, τόσο λυπήθηκε η ψυχή του, που σε ηλικία 20 ετών παράτησε παρευθύς τα κτήματά του και τους γονιούς του[9]. Ύστερα πήγε στην Ιερά Μονή Χρυσής Πέτρας, στα βουνά του Πόντου, όπου ζήτησε να μείνει ως μοναχός. Εκεί έλαβε και το όνομα Νίκων[10]. Ο νεαρός μοναχός έδειξε ασυνήθιστη πνευματική πρόοδο, προσευχόμενος, αγρυπνώντας, μελετώντας και εργαζόμενος[11].

Η παραμονή του όμως δεν διάρκεσε πάνω από 12 χρόνια[12]. Το 961 έφτασε στην Κρήτη, την οποία μόλις είχε απελευθερώσει από τον αραβικό ζυγό ο Νικηφόρος Β΄ Φωκάς. Με έδρα τη Γόρτυνα Κρήτης επέδειξε ιδιαίτερο ιεραπο-στολικό ζήλο. Αφού έδρασε κυρίως στην ανατολικοκεντρική Κρήτη, συνέχισε τις περιοδείες του στην Επίδαυρο, την Αθήνα, την Εύβοια, τη Θήβα, την Κόρινθο, το Ναύπλιο, τη Σπάρτη, τη Μάνη και σε αρκετές περιοχές της Μεσσηνίας, για να καταλήξει στη Σπάρτη, όπου και παρέμεινε για 30 περίπου χρόνια. Ο όσιος Νίκων είχε αναλάβει ιεραποστολική δράση, είχε γίνει μέγας κήρυκας του ευαγγελίου και συνισταμένη του κηρύγματός του ήταν η μετάνοια. Στο ιδιαίτερο θερμό και γεμάτο ζήλο κήρυγμά του επαναλάμβανε διαρκώς τη φράση του Ιωάννη του Βαπτιστή "Μετανοείτε, ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών", γι' αυτό και του δόθηκε το προσωνύμιο "μετανοείτε". Η παράδοση έχει συνδέσει το όνομά του με την οικοδόμηση του ναού του Σωτήρος Χριστού, λείψανα του οποίου σώζονται στην ακρόπολη της αρχαίας Σπάρτης, καθώς και με πλήθος άλλων ενεργειών που βοήθησαν τους κατοίκους της περιοχής. Πέθανε στη Σπάρτη στις 26 Νοεμβρίου του 998.

Τα της ζωής του και του έργου του γνωρίζουμε από τον Βίο του (που σώζεται σε δύο παραλλαγές) και από τη Διαθήκη του που σώζεται σε δημοτική μετάφραση[13]. Με τον βίο του ασχολήθηκαν, λόγω της μεγάλης θρησκευτικής και εθνικής σημασίας, επιφανείς Γερμανοί ιστορικοί του Μεσαίωνα, όπως ο Καρλ Χοπφ, ο Γουσταύος Χέρτσμπεργκ και ο Φέρντιναντ Γκρεγκορόβιους[14].

Προς τιμήν του, το χωριό Πολιάνα στη Μάνη μετονομάστηκε το 1929 σε Άγιος Νίκων[15].

Ρεπορτάζ: Μαρεβίνα Κουτσοβασίλη